

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบบทุนนิยม (Capitalism) เกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศอังกฤษประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 17 หลังจากนั้นได้เติบโตขึ้นในยุโรปตะวันตก สหรัฐอเมริกา และขยายตัวอย่างรวดเร็วต่อไปยังส่วนอื่นของโลกจนกระทั่งถึงปัจจุบันพัฒนาการระบบทุนนิยมในประเทศไทยเริ่มแรกกำเนิดทุนนิยมในสมัยศักดินา (ปลายอยุธยาถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น) “เจ้าภาษีนายอากร”เป็นทุนกลุ่มแรกของไทยที่มีถิ่นกำเนิดในสังคมยุคศักดินามีฐานะเป็นกึ่งข้าราชการทำหน้าที่ช่วยรัฐเก็บภาษีอากรและพิจารณาคดีที่เกี่ยวกับภาษีอากรระบบเจ้าภาษีอากรเป็นระบบชั่วคราว ที่รัฐนำมาใช้ในการแก้ปัญหาการคลังของรัฐ ระบบนี้สิ้นสุดไปพร้อม ๆ กันในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เมื่อรัฐต่าง ๆ ปรับตัวไปสู่รัฐสมัยใหม่ต่อมาภายหลังสนธิสัญญาเบาว์ริงถึงสงครามโลกครั้งที่ 1 (พ.ศ.2398-2457) ทุนนิยมการค้า เป็นทุนนิยมแบบอาณานิคม ซึ่งเปิดโอกาสให้สินค้าของอังกฤษ เช่น อารูชเข้าสู่ประเทศไทยและสินค้าออกจากประเทศไทยพวกข้าว ปลาเกลือ ออกได้โดยสะดวก ผลของสนธิสัญญาเบาว์ริงทำให้ไทยต้องยอมรับระบบการค้าเสรีการผลิตสมัยใหม่เกิดการปฏิรูปรัฐใหม่เกิดขึ้นใหม่ และเกิดเมืองแบบใหม่ ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 ถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย (พ.ศ.2457-2475) ยุคนี้เกิดการขยายตัวทางการผลิตอย่างรวดเร็วเกิดการขยายตัวทางการผลิตสินค้าส่งออกนำเข้าอย่างต่อเนื่องญี่ปุ่นเป็นมหาอำนาจใหม่ที่เข้ามามีบทบาทในเศรษฐกิจของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และไทยเกิดทุนในชนบททุนกลุ่มนี้เป็นพ่อค้าคนกลางต่อมาคณะราษฎรสร้างทุนนิยมโดยรัฐ ในแนวทางระบบเศรษฐกิจแบบชาตินิยม (พ.ศ.2475-2490) นำโดยปรีดี พนมยงค์ กับเค้าโครงเศรษฐกิจ จอมพล ป. พิบูลสงคราม กับทุนนิยมโดยรัฐ (พ.ศ.2481-2487) ในยุคต่อมาทุนนิยมขุนนางกับเศรษฐกิจภายใต้การเมืองแบบอำนาจนิยม (พ.ศ.2490-2500) การพัฒนาทุนนิยมในยุคนี้ผูกพันกับการเมืองภายในอย่างมากทั้งทุนนิยมขุนนางและทุนเอกชนจึงเติบโตไปพร้อม ๆ กันและมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดขณะที่ทุนนิยมขุนนางอาศัยการเติบโตโดยใช้อิทธิพลในการควบคุมอำนาจรัฐส่วนทุนเอกชนก็เติบโตโดยอาศัยการอุปถัมภ์ของกลุ่มการเมืองต่อมายุคการพัฒนาเศรษฐกิจภายใต้แผนพัฒนา (พ.ศ.2500-2516) ยุคนี้เป็นยุคที่ทุนนิยมในประเทศไทยพัฒนาภายใต้พันธมิตร 3 กลุ่ม คือ ทหาร ทุนต่างชาติ และทุนท้องถิ่น การพัฒนาในยุคนี้ถูกกำหนดจากรัฐมิใช่กระบวนการของประชาชนและเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructurd) มากซึ่งทำให้เกิดปัญหาหลายอย่างตามมา เช่น ปัญหาของเมืองหลวง ปัญหากรรมกร ค่าแรงราคาถูก ปัญหาชนบท

ถูกทอดทิ้งปัญหาของปัญญาชนและปัญหาของกลุ่มทุนประเทศไทยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนในพ.ศ.2503 เพื่อส่งเสริมให้เกิดการผลิตทดแทนการนำเข้าใน พ.ศ.2515 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนฉบับใหม่ ซึ่งมีการกำหนดสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมแก่กิจการที่ทำการผลิตเพื่อการส่งออก ในช่วงนี้มีการเข้ามาลงทุนในไทยอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากประเทศไทยมีค่าแรงถูกได้รับสิทธิและประโยชน์ทางภาษีจากรัฐบาลไทย และใน พ.ศ.2520 ได้มีการก่อตั้งนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกของประเทศไทย คือ นิคมอุตสาหกรรมบางปู เมื่อ 27 พฤษภาคม พ.ศ.2520 โดยความร่วมมือของรัฐกับเอกชน ระหว่าง พ.ศ.2524-2528 ในช่วงนี้รัฐบาลยังคงดำเนินนโยบายส่งเสริมการส่งออก โดยมีการแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเพื่อแก้ปัญหาดุลการค้าและการว่างงาน ทำให้ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์รายใหญ่จำนวนมากย้ายฐานการผลิตเข้ามาลงทุนในไทยในช่วง พ.ศ.2529-2535 อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ของไทยมีการขยายตัวสูง เนื่องมาจากความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจการเมืองภายในประเทศ ประกอบกับการที่ค่าเงินของญี่ปุ่นและประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (NICs) มีค่าแข็งขึ้น ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายเงินทุนจากประเทศดังกล่าวเข้ามาลงทุนในไทยเป็นจำนวนมากช่วง พ.ศ.2536-2540 ค่าแรงในประเทศอุตสาหกรรมมีราคาสูงขึ้นทำให้บริษัทต่างชาติเริ่มย้ายฐานการผลิตเข้ามายังประเทศไทยเป็นจำนวนมากขึ้น

แรงงานไทยได้เข้าสู่ระบบลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก มีรายได้จากการทำงานได้รับสวัสดิการต่าง ๆ จากบริษัท และเมื่อ พ.ศ.2540 เกิดวิกฤตการณ์การเลิกจ้างครั้งแรกของประเทศไทยซึ่งเป็นปัญหาภายในประเทศไทยเองเหตุการณ์ในครั้งนี้เรียกว่า“วิกฤตการณ์ต้มยำกุ้ง” อันมีสาเหตุมาจากสถาบันการเงินขาดสภาพคล่องเศรษฐกิจหดตัวลงส่งผลให้เจ้าของกิจการต้องปิดตัวลงส่งผลกระทบต่อตัวลูกจ้างและครอบครัวอย่างรุนแรง ในภาคการผลิตธุรกิจจำนวนมากต้องหยุดดำเนินการหรือปิดกิจการเนื่องจากการหดตัวของเศรษฐกิจและปัญหาภาระหนี้สินที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในขณะที่สถาบันการเงินขาดความมั่นคงส่งผลต่อการออมและการปล่อยสินเชื่อให้แก่ภาคธุรกิจ การลงทุนใหม่ของภาคเอกชนลดลงอย่างต่อเนื่อง การจ้างงานลดลงการว่างงานเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วกระทบโดยตรงต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน และเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะการว่างงานที่เพิ่มสูงขึ้น ปัญหาการว่างงานจากสาเหตุดังกล่าว ตามทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ เรียกว่าปัญหาการว่างงานอันเกิดจากอุปสงค์มวลรวมในระบบเศรษฐกิจมีไม่เพียงพอ (Deficient demand unemployment) ปัญหาการว่างงานลักษณะนี้เกิดขึ้นเสมอกับประเทศที่ประสบปัญหาเศรษฐกิจเพราะเมื่อเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ อุปสงค์รวม(Aggregate demand) จะไม่สนองตอบต่ออุปทานรวม (Aggregate supply) ทำให้สินค้าหรือบริการที่ผลิตออกมาสู่ตลาดขายไม่หมด ผู้ประกอบการจึงต้องทำการลดการผลิตลงทำให้ต้องมีการปลดคนงานออกหรือเลิกจ้างจึงทำ

ให้เกิดปัญหาการว่างงานเพิ่มขึ้น ณ ครั้งนั้นประเทศไทยประสบปัญหาการว่างงานคิดเป็นร้อยละ 4.4 และประวัติศาสตร์การเลิกจ้างงานก็ซ้ำรอยอีกครั้งเมื่อ พ.ศ.2551 ครั้งนี้ได้ถูกขนานนามว่า “วิกฤตการณ์แฮมเบอร์เกอร์” ซึ่งการปล่อยสินเชื่อที่อยู่อาศัย รถยนต์และบัตรเครดิตให้แก่ลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงการผิดนัดชำระหนี้เพื่อหวังดอกเบี้ยที่สูงกว่าลูกค้านำไป และปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ ได้มีจำนวนมากจนสถาบันการเงินรับไม่ได้จึงเกิดปัญหาขึ้นวิกฤตนี้เกิดขึ้นในสหรัฐอเมริกา และเป็นปรากฏการณ์โดมิโนที่ส่งผลกระทบไปทั่วโลก เมื่อประเทศมหาอำนาจยักษ์ใหญ่ไม่มีเงินจึงลดกำลังการสั่งซื้อลง ส่งผลให้ประเทศผู้ผลิตต้องลดการผลิตลง และไม่สามารถรับภาระค่าจ้างพนักงานที่เกินความจำเป็นได้ จึงต้องลดจำนวนพนักงานลง ปัญหานี้ได้แพร่กระจายไปสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกอย่างรวดเร็วจนกลายเป็นปัญหาระดับโลก เศรษฐกิจโลกมีการถดถอย และชะลอตัวอย่างต่อเนื่องจน แรงงานดังกล่าวได้รับผลกระทบตกงานแล้วทั่วโลกกว่า 200 ล้านคน สำหรับประเทศไทยวิกฤตเศรษฐกิจโลกครั้งนี้ได้ส่งผลกระทบอย่างมากในภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านการส่งออก การสั่งซื้อในหลายกลุ่มอุตสาหกรรมปรับลดลง เช่น กลุ่มเหล็ก อีเล็กทรอนิกส์ เซรามิก ปูนซีเมนต์ จักรกล โลหะ เฟอร์นิเจอร์ อัญมณี บางกลุ่มการสั่งซื้อหายไปถึง ร้อยละ 20 ส่วนการว่างงานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้รับผลกระทบเกี่ยวกับการเลิกจ้างรุนแรงเป็นอันดับ 3 ของประเทศ เนื่องจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นเขตนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ซึ่งสถานประกอบการและลูกจ้างจำนวนมาก สรุปลการเลิกจ้างในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ณ วันที่ 4 มีนาคม พ.ศ.2552 มีสถานประกอบการทั้งหมด 3,526 แห่ง (รวมบริษัทรับเหมา 100 แห่ง) ลูกจ้าง 370,408 คน และในจำนวนนี้มีสถานประกอบการที่เลิกจ้างพนักงาน 91 แห่งลูกจ้างทั้งหมด 111,337 คน เลิกจ้าง 11,345 คน

ปัญหาการว่างงานถือเป็นปัญหาระดับชาติ ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ไม่เฉพาะกับตัวผู้ว่างงานเองแต่ผลของการว่างงานยังส่งผลต่อสังคมและชาติบ้านเมืองด้วย เช่น ก่อให้เกิดปัญหาความยากจน เกิดความเครียดทำให้เสียสุขภาพจิต ก่อให้เกิดปัญหาครอบครัว ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ปัญหาการว่างงานที่เกิดขึ้นถ้ามีระยะเวลายาวนาน จะทำให้ความชำนาญเฉพาะอย่างรวมถึงความรู้ความสามารถในการทำงานลดลง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการสะสมทุนมนุษย์ในระบบเศรษฐกิจให้ลดลง อันเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต

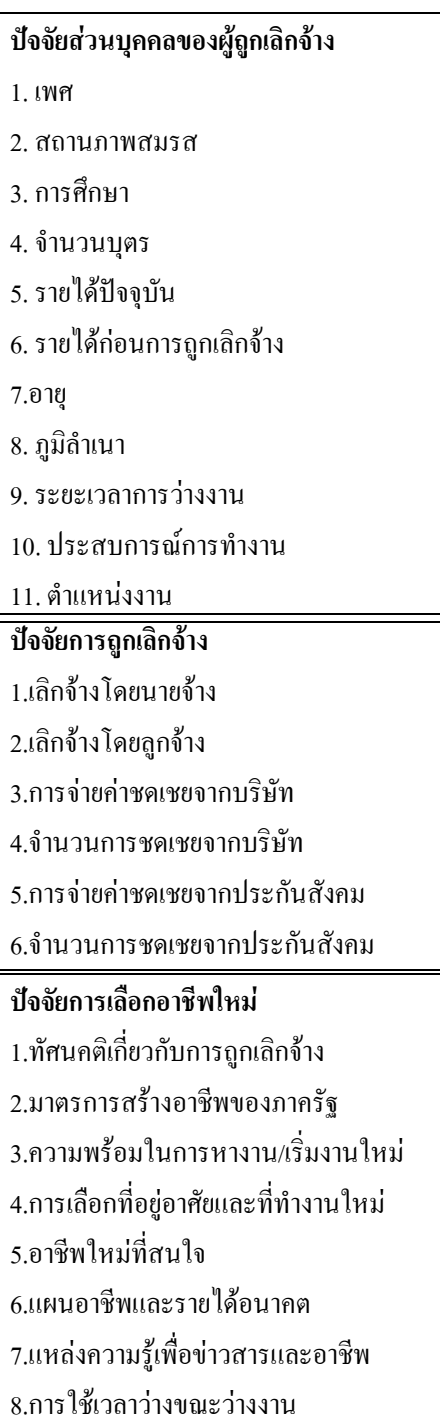
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ถูกเลิกจ้างภาคอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยการถูกเลิกจ้างของผู้ถูกเลิกจ้างภาคอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อศึกษาปัจจัยการเลือกอาชีพใหม่ของผู้ถูกเลิกจ้างในภาคอุตสาหกรรมเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
4. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้ถูกเลิกจ้างในภาคอุตสาหกรรมเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
5. เพื่อศึกษาระดับการมีความสุขในชีวิตของผู้ถูกเลิกจ้างภาคอุตสาหกรรมในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
6. เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตก่อนและหลังการถูกเลิกจ้างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ถูกเลิกจ้างภาคอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
7. เพื่อเปรียบเทียบระดับความสุขในชีวิตของผู้ถูกเลิกจ้างจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ถูกเลิกจ้างภาคอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
8. เพื่อเปรียบเทียบระดับความสุขในชีวิตของผู้ถูกเลิกจ้างจำแนกตามปัจจัยการถูกเลิกจ้างของผู้ถูกเลิกจ้างภาคอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
9. เพื่อเปรียบเทียบระดับความสุขในชีวิตจำแนกตามการเลือกอาชีพใหม่ของผู้ถูกเลิกจ้างภาคอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
10. เพื่อทดสอบการถดถอยระหว่างระดับความสุขในชีวิตของผู้ถูกเลิกจ้างกับระดับคุณภาพชีวิตของผู้ถูกเลิกจ้างภาคอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

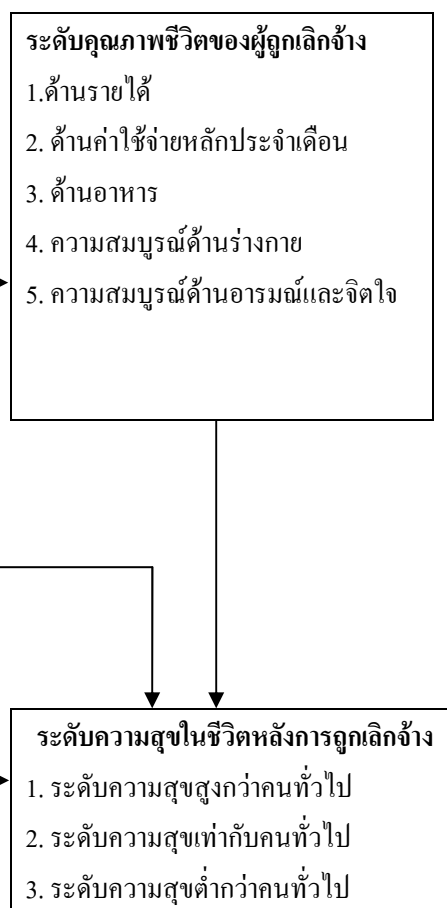
กรอบแนวคิดการวิจัย

การบูรณาการจาก แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสถานการณ์ปัจจุบัน ได้กรอบแนวคิดการวิจัยแสดงดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรอิสระ (independent)

ตัวแปรตาม(dependent)

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. ผู้ถูกเลิกจ้างมีระดับคุณภาพชีวิตก่อนการถูกเลิกจ้างอยู่ในระดับสูงกว่าหลังการถูกเลิกจ้าง
2. ผู้ถูกเลิกจ้างที่มีระดับความสุขในชีวิตไม่แตกต่างจากผู้มีงานทำทั่วไป
3. ผู้ถูกเลิกจ้างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน
4. ผู้ถูกเลิกจ้างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตการถูกเลิกจ้างแตกต่างกัน
5. ผู้ถูกเลิกจ้างที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีระดับความสุขในชีวิตแตกต่างกัน
6. ผู้ถูกเลิกจ้างที่มีปัจจัยการถูกเลิกจ้างแตกต่างกันมีระดับความสุขในชีวิตแตกต่างกัน
7. ผู้ถูกเลิกจ้างที่มีปัจจัยการเลือกอาชีพใหม่แตกต่างกันมีระดับความสุขในชีวิตแตกต่างกัน
8. ผู้ถูกเลิกจ้างที่มีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกันมีระดับความสุขในชีวิตแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งศึกษาตัวแปรดังนี้
 - 1.1. ตัวแปรอิสระ (independent)
 - 1.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ถูกเลิกจ้างประกอบด้วย
 - 1.1.1.1 เพศ
 - 1.1.1.2 สถานภาพสมรส
 - 1.1.1.3 การศึกษา
 - 1.1.1.4 จำนวนบุตร
 - 1.1.1.5 รายได้ในปัจจุบัน
 - 1.1.1.6 รายได้ก่อนการถูกเลิกจ้าง
 - 1.1.1.7 อายุ
 - 1.1.1.8 ภูมิลำเนา
 - 1.1.1.9 ระยะเวลาการว่างงาน
 - 1.1.1.10 ประสบการณ์ทำงาน
 - 1.1.1.11 ตำแหน่งงาน

1.1.2 ปัจจัยการถูกเลิกจ้างประกอบด้วย

- 1.1.2.1 เลิกจ้างโดยนายจ้าง
- 1.1.2.2 เลิกจ้างโดยลูกจ้าง
- 1.1.2.3 การจ่ายค่าชดเชยจากบริษัท
- 1.1.2.4 จำนวนการชดเชยจากบริษัท
- 1.1.2.5 การจ่ายค่าชดเชยจากประกันสังคม
- 1.1.2.6 จำนวนการชดเชยจากประกันสังคม

1.1.3 การเลือกอาชีพใหม่ประกอบด้วย

- 1.1.3.1 ทักษะเกี่ยวกับการถูกเลิกจ้าง
- 1.1.3.2 มาตรการสร้างอาชีพของภาครัฐ
- 1.1.3.3 ความพร้อมในการหางาน/เริ่มงานใหม่
- 1.1.3.4 การเลือกที่อยู่อาศัยและที่ทำงานใหม่
- 1.1.3.5 อาชีพใหม่ที่สนใจ
- 1.1.3.6 แผนอาชีพและรายได้อนาคต
- 1.1.3.7 แหล่งความรู้เพื่อข่าวสารและอาชีพ
- 1.1.3.8 การใช้เวลาว่างขณะว่างงาน

1.2. ตัวแปรตาม(dependent)

1.2.1 คุณภาพชีวิตของถูกเลิกจ้างประกอบด้วย

- 1.2.1.1 ด้านรายได้
- 1.2.1.2 ด้านค่าใช้จ่ายหลักประจำเดือน
- 1.2.1.3 ด้านอาหาร
- 1.2.1.4 ความสมบูรณ์ด้านร่างกาย
- 1.2.1.5 ความสมบูรณ์ด้านอารมณ์และจิตใจ

1.2.2 ระดับการมีความสุขในชีวิต

- 1.2.2.1 ระดับความสุขสูงกว่าคนทั่วไป
- 1.2.2.2 ระดับความสุขเท่ากับคนทั่วไป
- 1.2.2.3 ระดับความสุขต่ำกว่าคนทั่วไป

2. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือผู้ที่ถูกเลิกจ้างภาคอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่งมีจำนวนผู้ถูกเลิกจ้างทั้งหมด 11,345 คน สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2552 : ไม่ระบุเลขหน้า)

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้คือสำนักงานประกันสังคมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4. ขอบเขตด้านเวลาระยะเวลา ในการศึกษาเรื่องการเลิกจ้าง และคุณภาพชีวิตของผู้ถูกเลิกจ้างภาคอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งแต่ 1 มีนาคม พ.ศ.2552 - 31 ธันวาคม พ.ศ.2552

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบปัจจัยการถูกเลิกจ้างของผู้ถูกเลิกจ้างภาคอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. ทำให้ทราบการเลือกอาชีพใหม่ของผู้ถูกเลิกจ้างภาคอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. ทำให้ทราบระดับคุณภาพชีวิตของผู้ถูกเลิกจ้างภาคอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
4. ทำให้ทราบระดับการมีความสุขในชีวิตของผู้ถูกเลิกจ้างภาคอุตสาหกรรมในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
5. ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปปรับใช้ในการช่วยเหลือผู้ว่างงานในโอกาสต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคลซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิที่นักวิชาการและนักวิเคราะห์ข้อมูลให้ความสนใจ ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส การศึกษา จำนวนบุตร รายได้ในปัจจุบัน รายได้ก่อนการถูกเลิกจ้าง อายุ ภูมิลำเนา ระยะเวลาการว่างงาน ประสบการณ์ทำงานและตำแหน่งงาน เนื่องจากเป็นปัจจัยพื้นฐานอย่างหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมและการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ

ปัจจัยการถูกเลิกจ้าง หมายถึง สาเหตุของการถูกเลิกจ้าง ได้แก่ เลิกจ้างโดยนายจ้าง เลิกจ้างโดยลูกจ้าง การจ่ายค่าชดเชยจากบริษัท การจ่ายค่าชดเชยจากประกันสังคม

ผู้ถูกเลิกจ้าง หมายถึง พนักงานที่ถูกให้ออกจากงานโดยไม่มีกำหนดและงดจ่ายเงินเดือนในช่วงวิกฤตการณ์เงินโลก ตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ.2551–เดือนมิถุนายน พ.ศ.2552

การเลิกจ้าง หมายถึง การให้คนงานออกโดยไม่มีกำหนดและงดจ่ายค่าจ้างอาจเป็นการเลิกจ้างแบบชั่วคราว คือ บริษัทจะเรียกเข้าทำงานอีกครั้งเมื่อมีการสั่งซื้อเข้าหรือการเลิกจ้างแบบถาวร

ตลอดไป

การว่างงาน หมายถึง บุคคลที่ไม่เป็นผู้มีงานทำซึ่งมีความพร้อมสำหรับการทำงานทั้งที่หางานทำและไม่หางานทำในคาบเวลาอ้างอิงของการเก็บข้อมูล

การเลือกอาชีพใหม่ หมายถึง ทักษะคิดและแนวทางในการตัดสินใจเลือกอาชีพใหม่อีกครั้ง หลังการถูกเลิกจ้าง ได้แก่ ทักษะคิดเกี่ยวกับการถูกเลิกจ้าง มาตรการสร้างอาชีพของภาครัฐ ความพร้อมในการหางาน/เริ่มงานใหม่ การเลือกที่อยู่อาศัยและที่ทำงานใหม่ อาชีพใหม่ที่สนใจ แผนอาชีพและรายได้อนาคต แหล่งความรู้เพื่อข่าวสารและอาชีพ การใช้เวลาว่างขณะว่างงาน

ทัศนคติเกี่ยวกับการถูกเลิกจ้าง หมายถึง ความคิดเห็นที่บ่งชี้ถึงความพึงพอใจในการถูกเลิกจ้าง ได้แก่ ความคิดเห็นว่าเป็นความโชคร้าย โชคดี หรือเป็นโอกาสในการถูกเลิกจ้างครั้งนี้

มาตรการสร้างอาชีพของภาครัฐ หมายถึง ความสนใจการรับทราบข่าวสารของผู้ถูกเลิกจ้างเกี่ยวกับความช่วยเหลือจากภาครัฐในการสร้างอาชีพให้แก่ผู้ว่างงาน เช่น โครงการต้นกล้าอาชีพ

คุณภาพชีวิตของผู้ถูกเลิกจ้าง หมายถึง ชีวิตที่ประกอบไปด้วยความพร้อมในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านรายได้ ค่าใช้จ่ายหลักประจำเดือน ด้านอาหาร ด้านสิ่งเสพติด ความสมบูรณ์ด้านร่างกาย ความสมบูรณ์ด้านอารมณ์และจิตใจ ซึ่งส่งผลให้ชีวิตมีความเป็นอยู่ที่ดี

คุณภาพชีวิต หมายถึง ชีวิตที่ประกอบด้วยความพร้อมในด้านปัจจัยที่จำเป็น ในการดำรงชีวิต มีความสมบูรณ์ด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และรวมถึงความสมบูรณ์ด้านจิตใจ

คุณภาพชีวิตการทำงาน หมายถึง ชีวิตการทำงานที่มีความสุข มีความเป็นอยู่ที่ดีสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ซึ่งวัดได้จากองค์ประกอบ การได้รับรายได้ที่เพียงพอและยุติธรรม ทำงานในสถานที่ที่ปลอดภัยถูกสุขลักษณะ ได้รับความยุติธรรม และความเสมอภาคในการทำงานมีความก้าวหน้าและมั่นคงในการทำงาน มีส่วนร่วมพัฒนาปรับปรุงงาน มีเวลาว่างเพียงพอให้กับชีวิตส่วนตัวมีโอกาสก้าวหน้าในการศึกษาและการพัฒนาตนเองด้านร่างกายและจิตใจ

ความสมบูรณ์ด้านร่างกาย หมายถึง ร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงคล่องแคล่วมีกำลังใจไม่เป็นโรคไม่พิการมีเศรษฐกิจหรือปัจจัยที่จำเป็นพอเพียง ไม่มีอุบัติเหตุอันตราย

ความสมบูรณ์ด้านจิตใจ หมายถึง จิตใจที่มีความสุข รื่นเริง คล่องแคล่ว ไม่ดิ้นขัดมีความเมตตาสัมพันธ์กับความงามตามสรรพสิ่ง มีสติ มีสมาธิ มีปัญญา รวมถึงลดความเห็นแก่ตัวลงไปด้วย

ความจำเป็นพื้นฐาน หมายถึง ความต้องการพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์แต่ละคนในสังคม ที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของมนุษย์ดีขึ้นมาได้ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุขพอสมควร

ความสุขในชีวิต หมายถึง สุขภาพจิตที่เป็นปกติสุข อันประกอบไปด้วย สภาพจิตใจดี สมรรถภาพของจิตใจดี คุณภาพของจิตใจดีและปัจจัยสนับสนุนดี